

1908-06-03

AFSENDER

Astrid Warberg-Goldschmidt

MODTAGER

Laura Warberg

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Da

Dateringsbegrundelse:

Datoen er skrevet øverst s. 1

Generel kommentar:

Tornehave var familien Brønstedes hus i Birkerød.

Astrid Warberg, som stadig var gift med Alfred Goldschmidt, havde et forhold til Cid Smedberg i 1908.

Det vides ikke, hvem Frk. B. var. Christine og Williams ægteskab vaklede allerede i 1908, og de blev siden skilt.

Afsendersted:

Tornehave Birkerød

Afsenderinfo (lakstempel, adresse m.m.):

Husets og byens navn er skrevet øverst s. 1

Modtagersted:

244 Columbia Road Boston

Modtagerinfo (udskrift, tilskrift m.m.):

Adressen er skrevet på kuerten

Omtalte personer:

Josefine -

Terese -

Charles Abrahams

Ingeborg Abrahams

Alhed Marie Brønsted

Ellen Brønsted

Johannes Nicolaus Brønsted

Louise Brønsted

John Forsell

Adam Goldschmidt

Alfred Goldschmidt

Ina Goldschmidt

Selmar Goldschmidt

Adolph Larsen

Alhed Larsen

Johanne Christine Larsen

Johannes Larsen

Christine Mackie

Elisabeth Mackie

Anna -, pige i huset hos Brønsted

Cid Smedberg

Wilhelm Stenhammar

Alma -, Stuepige

Arkivplacering:

Kerteminde Egns- og Byhistoriske

Arkiv, Astrid Warberg-Goldschmidt til

Laura Warberg 1908-06-03, 2425

Trykt udgave:

Nej

Proveniens:

Gave til Østfyns Museer fra et medlem
af Warberg-familien

DOKUMENTINDHOLD

Astrid takker moderen for, at hun billiger hendes forhold til Cid. Han arbejder i skovene, og han og Astrid er i brevkontakt. Cid kommenterer også Astrids skrivelser. Det er trist, at han ikke fik lov til at forfølge sin drøm om at blive komponist. Cids far støtter ham på alle andre måder godt. Astrids søstre og svogre synes også, at det er dejligt, at Cid og hun har fundet hinanden.

Det er trist for Christine/Mornine.

Louise og Magisteren er rejst, og Astrid passer deres hus og børn sammen med stuepigerne. Hun beskriver den dejlige have. Børnene trives. Ina og Adam har været på besøg hos Abrahams i Hellerup.

TRANSSKRIFTION

[Håndskrevet på kuvertens forside:]

Fru Laura Warberg

[Mr. Sawyer.]

244 Columbiaroad

Dorchester

Boston

Mass.

U.S.A.

[Skrevet af ukendt:]

Birkerød 3/6-1908

[I brevet:]

1) "Tornehave", Birkerød 3/6-08.

Kæreste Mor! Tusind Tak for Dit Brev, som jeg lige nu har fået! Jeg har jo fået Dine Hilsner, men er dog meget glad over nu at have Dine Ord til mig selv, om at mit "epokegørende" Brev fra Dalarna ikke forekom Dig altfor umoralsk, men at Du nærmest betragter den Side af Sagen, der fortæller Dig, at jeg nu er et meget lykkeligt Menneske – og dette kan jeg atter og atter skrive under på; og for Cids Troskab tør jeg indestå med mit Liv; han hører absolut til dem, der aldrig bestemmer sig om, når han har truffen et så alvorligt Valg. Ja, han er i Dalarna for sin praktiske Uddannelses Skyld; i Øjeblikket lever han på Feltfod højt oppe i Skovene sammen med en halv Snes andre Forstmænd – de planterer,

[Ukendt har skrevet nederst på s1:]

Cid svigtede totalt – November s. Aar. 1939, AW [indsættelse slut]

tæller Træer og inddeler Skoven; et højst eventyrligt Liv – de har store Madposer med – sover i ligeledes medbragte Soveposer, hvis de ikke netop falder over et af de Bjælkehuse, som findes opført rundt omkring i

de store Skove, til Brug for Tømmerkarlene om Vinteren. Cid skriver henrykt om sit Liv deroppe i den herlige Natur – snart har de lyst hele Natten, det er jo meget nordligt. For Resten hører jeg kun sjældent, da der absolut ingen Postgang findes hverken fra eller til. Breve hentes og bringes ganske tilfældigt af forbifarende. Kun engang imellem – som nu til Pinse – rejser de ned til Tibble, hvor de fleste har fast Standkvarter, men først må de trave milelangt gennem Skovene til nærmeste Station. Jeg sender også kun af og til et Brev – da meget stort – adresseret til Tribble, så tager Skovrideren Jägermästeren [”Jägermästeren” indsat over linjen] det med sig, når han drager til Skovs for at inspicere. Men for Resten holder vi så meget af hinanden – og stoler så fuldtud på hinanden, at Bevidstheden derom næsten kan erstatte, hvad en Korrespondance giver – og så meget des mere festligt er det jo, når man en skønne Dag overraskes af et Brev.

Du har Ret i, at vi virkelig har mange Chancer for at kunne blive lykkelige med hinanden; Cid interesserer sig så levende for alt, hvad jeg skriver, og yder mig en meget værdifuld og retfærdig Kritik; ret upartisk – men altid sådan, at den styrker min Selvtillid, den man altid har god Brug for. Han opfordrer mig ivrigt til ikke at opgive Skrивeriet; men jeg tror nok, at jeg grundig behøver at hvile mig fra min første Bog, før jeg begynder på en ny. I Mellemtiden vil jeg læse og lære det mest mulige – så kommer Resten af sig selv. Jeg for min Part interesserer mig jo ligeså levende for hans Musik; jeg tror bestemt, han var bleven en stor Komponist, hvis han i sin Tid havde fået Lov til at følge sit Yndlingskald; dette er og bliver hans Livs store og største Skuffelse – dét der nok har bidraget til at gøre ham langt ældre end sin 23 År. (ikke sandt, han gør et langt ældre Indtryk?) Men Du skulde blot høre, hvilke dejlige Ting han trods alt har fået lavet – især nogle henrivende Melodier til Sange. Når han engang får lidt 2) mere Ro vil han sætte nogle af mine Vers i Musik, så skal vi prøve at udgi noget. Som Du måske hørte, har han flere Gange som Student accompagneret Stenhammar Forsell ”Farsell” indsat over linjen som siger, at næst efter Stenhammer véd han ingen, der accompagnerer ham så godt!

Det er en udmærket Stilling i Sverige at være Forstmand og den bliver stadig bedre; desuden er Faren jo velhavende (17000 årlig) og har Cids Velfærd som eneste og største Livsformål – sætter stadig Penge ud til ham og er i alle Måder aldeles mageløs mod Cid, for hvem han virkelig lever og ånder; når jeg ser alt dette undrer det mig kun, at samme Far havde Hjerte til at sætte sig imod den Musik, som han vidste var Sønnens ét og alt. Men det er jo gjort i den bedste Mening. Fra ”Tante Smedberg”

har jeg fået flere lange, lange Breve, og fra "Farbror John" fik jeg et vældig sødt Brev med Overskrift "kære lille Astrid" og hvor han siger Du til mig, medens jeg skal sige "Farbror", de inviterer mig begge indtrængende til at besøge dem; Cid skriver, at de kappes om at lovprise mig i deres Breve til ham og at de begge er "aldeles förtjust". Du ser således, at jeg i den Familie er noget bedre anskreven, end jeg nogen Sinde var det i Alfreds, og det kan naturligvis kun glæde mig. Før til Jul skal jeg ikke gense Cid. Nå, jeg begynder rigtignok med mig selv og mine egne Sager i dette Brev; lad mig blot endnu tilføje, at både Be Las ["Las" indsat over linjen] – Junge – Agraren – Lugge og Magisteren véd om Cid, dette sidste har den praktiske Betydning, at Cid dog gerne skulde kunde besøge mig, når han en sjælden Gang rejser sydpå. Du synes i det hele taget at svæve i den Vildfarelse, at der hesker en stor Hemmelighedsfuldhed imellem os Søstre, men Mor, Du kan trygt skrive det samme til os alle, vi står hinanden så nær, at den enes Sensationer absolut ikke er nogen Hemmelighed for de andre. I Aftes kom Telegrammet fra Mornine, og det så jo ikke videre morsomt ud – alt skal efter dette gå som tidligere så nu er vi i Grunden akkurat ligeså spændt som før. Men godt at den Mær (Frk. B) ["(Frk B)" indsat over linjen], rejser hun har da også lavet Ulykker nok nu. Gid det dog kunde ordnes nogenlunde godt for Mornine – foreløbig ser alt så trist ud for hende. Men hvilken Lykke at hun har den dejlige Putte! for hun er da det mest bedårende man kan tænke sig! det var et helt Savn for os alle, da hun i Søndags drog af Sted med Junge; de tilbageblevne Børn spørger stadig efter hende -. Her i Tornehave (er det ikke et godt Navn!) står Sagerne således til, at Magisteren og Lugge rejste i Formiddags; han for en Måned – til Holland, Tyskland og Schweiz, Lugge for 10 Dage – over til Junge. Dette på Grund af en Hel Del Nervøsitet og Overanstrengelse, men hun så helt frisk og glad ud, da hun i Morges drog af Sted, så det vil nok hjælpe. Derovre mærker hun også mindre til Savnet af Magisteren – når hun kommer tilbage vil det nok mærkes hårdt. Men så har jeg jo overtaget Hus- og Haveførelsen fra nu af og til Lugges Sommerferie; jeg er meget glad over

3) på den Måde at kunne yde nogen Gengældelse for al den Glæde jeg har af mit Ophold her på dette herlige Sted og hos de to elskelige Mennesker. Haven er ganske ubeskrivelig dejlig! De har længe haft – og har endnu – en Havemand gående, så der ser snart ganske velplejet ud overalt, de brede Havegange pynter også meget, ligeledes er der lavet en rigtig Indgang fra Markstien, Buskene er flettet sammen til en Port, gennem hvilken man går ind på en bred og komfortabel Havegang, som går direkte op til Gården – forbi det lille gamle Havehus. Fra dette udgår en anden

Gang – tværs igennem hele Haven – der var vist en Grøft før! Desuden går der en bred Gang langs med Marken (med Stien); der er fældet et enkelt Træ, så Vejen går snorlige, og fra den har man jo hele Tiden en prægtig Udsigt ned over hele Haven op til Hovedbygningen; det vældige Kirsebærtræ foran denne er også fældet, hvilket giver en dejlig fri Udsigt fra Stuerne – men det var måske gjort, før Du rejste. Magisteren er mageløs flink til at få alting gjort; nu har han – selv – lavet en dejlig stor Mistbænk – 4 store Rammer, som han selv har kittet Ruder i. Meloner er plantet, nu skal jeg altså passe dem. Desuden har de anskaffet et pragtfuldt Sæt hvide Havemøbler, samme Slags om dem i Rådhushaven; de står på Terrassen som danner Forhaven – og der sidder vi ofte om Aftenen. Endvidere har han købt en Hængekøje – til Lugge at hvile sig i; den er anbragt nede på Tørrepladsen under Frugttræerne – halvt i Sol og halvt i Skygge; deres gamle, store Tegnebord har han slået i Jorden ved Siden af Højen – og der er nu et fuldkommen idyllisk Opholdssted. Jeg skal siden have Symaskin[en] derved – skal sy Kadettøj til Adam til Pinse og en Bluse til mig selv. – Endelig er der jo lagt Kartoffler – Ærter – Bønner – Radiser – Kål o s v o s v – alt hvad der skal være i en velindrettet Have – og alt trives og gror så det er en Lyst. Her bliver vist en Himlens Velsignelse af alle Sorter Frugt, Stikkelsbærrerne er allerede så store, at alle Tænder med Ret løber i Vand.

For Børnene er Stedet her jo et helt Paradis – de trives og blomstrer som alt andet i Haven – og dér er de fra Morgen til Aften – søde og solbrændte og glade alle 4. Sjums er snart ligeså kvik som de andre; i Søndags rejste Josefine (ikke Terese!) med dem begge til Hellerup, hvor de sammen med Alfred skulde besøge Abrahamserne; de havde været så søde og artige – og gjort stor Lykke. Det var uendelig morsomt at hente dem på Banegården ved ½7 Toget om Aftenen – de var rødglødende, sveddryppende, strålende glade af al Dagens Fornøjelse. Alfred skrev næste Dag, at de havde været forfærdelig søde og var bleven meget beundret. – Josefine er et lille Pragtexemplar til at passe dem alle; i Morges da vore kære Magisterfolk var rejst, gik jeg ned på Græsplænen til dem og fik iscenesat nogle stormende Lege, hvorved vi alle 6 morede os lige meget – Sjums og Adam gik splitternøgne en halv Times Tid – alle var barbenede og vi tumlede og sprang og legede så det var en Lyst – lige til vi alle var halvstegt og helt møre – men svært oplivede. Den anden Pige er jo noget mut og mere besværlig – meget uopdragen. Hun sagde op i Morges da Lugge sagde Farvel – til 1ste Juli. Vi er temmelig tilfredse dermed, hun har Tilbud fra sin gamle Alma, som meget gerne vil hertil igen. Nu skriver Lugge til hende. Heldigvis har det imidlertid virket blødgørende på Anna,

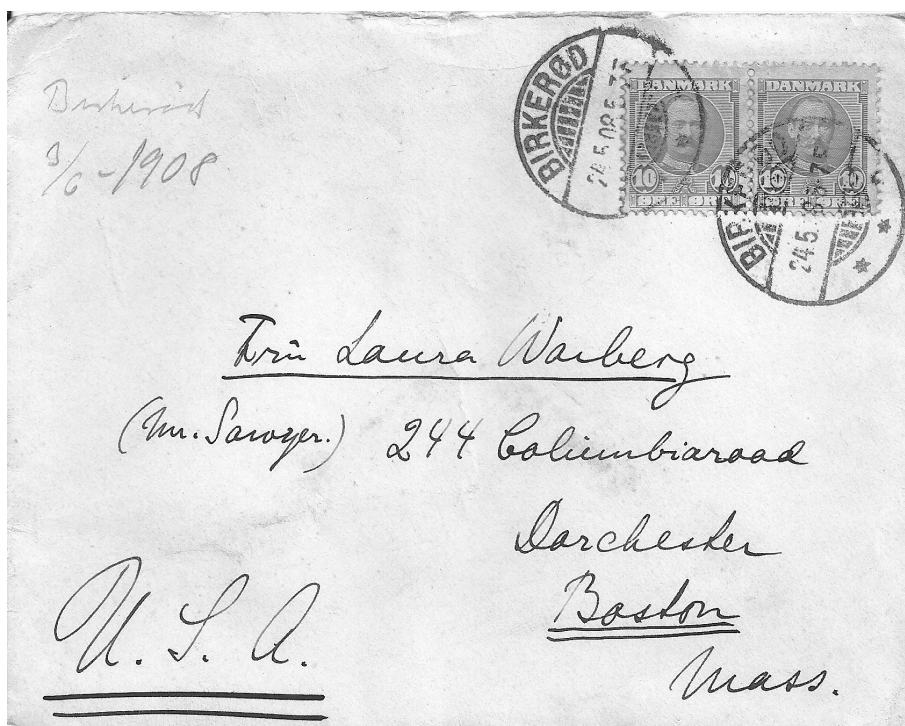
**KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE**

NY CARLSBERGFONDET

at hun fik sagt op – jeg synes hun er noget flov (vi lo nemlig alle, da hun kom med sin Meddelelse, som hun vel nok havde troet skulde knuse os. Efter Pinse skal jeg skrive igen. Tusinde Hilsner!
Din Astrid.

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

„Tornehave, Birkedal 3-08.

Kæreste Mor! Tusind Tak for dit Brev, som
jeg lige nu har fået! Jeg har jo fået dine
Brev, men er dog meget glad over nu at
have dine Ord til mig selv, om at mit
„epokegørende“ Brev fra Dalarna ikke
forbavde dig selv for temmelig, men at
du nærmest betragter den Side af Sagen,
der forbavde dig, at jeg nu er et meget
lykkeligt menneske - og det kan jeg
ikke og ikke skrive under på, og for
dets Trøst har jeg indesti med mit
Liv, kan hver absolut til den, der aldrig
bestemmer sig om, når han har truffet
et så alvorligt Valg. Ja, han er i Dalarna
for sin praktiske Uddannelses Skyld, i
Gjældighed lever han på Bødderens Højt
oppe i Skovene sammen med en halv
Dues andre Forstand - de planterer,

Cid snijede totalt - November 1939, a.w.

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

heller Breve og inddeles i Brev; et meget
eventyrligt Liv — de har store Madpaver
med — søer i byenes medling
Ingeniser, hvis de ikke udfør, fædder
over et af de Bykøkkens, som findes
opført i den gamle By i de store Stæder
hvil Breve for Tjenerne, barlene om
Vindere. Lidt skrives herom og
sit Liv deroppe i den herlige Natur
— snart har de byt hele Stæder
heller og meget uordeligt for Reolen
hvor jeg skal spille, da der absolut
ingen Pædagog, findes hverken fra
eller til. Breve handle om hines
ganske tilfældigt af farlige færdige.
Lidt engang imellem — som til
Pinner — herer de ved til Fælle
hvor de fleste har fast Håndværk,
men forresten de have vilde Lyst
gentem Nævere til udrømte Nation.

Jeg sender dig som et og til et
Brev — da meget stort — allerede
til Fælle, de siger ^{Tjenerne} Reolere det
med sig, når han tager til Bors
for at inspicere dem for Reolen
hæder vi i meget af hinanden — og
thaler i Fælle om hinanden, at
Reolere dem udrømte kan
erstatte, hvad en Correspondance
fædder — og i meget der mere fast
lyder det, ja, vi er i skogen
Lag overrasker af et Brev
da har det i, at vi virkelig har mange
Alene for at kunne blive lykkelige
med hinanden. Lidt interesserer sig i
levende for alt, hvad jeg skriver, og
giver mig en meget verdifuld og vellydt
Brev, ret ufarligt — men altid lidt
at den skyder mig. Relativt den man
altid har fast Breve for. Han opfatter

mig iøvrigt vil ikke at opgaae Skriverset,
men jeg tror nok, at jeg grundig behøver
at holde mig fra min første Bog, for
jeg begynder på en anden. I medentiden
vil jeg lære og lære det mest nyttige
— så kommer Resten af sig selv.

Jeg for min Part interesserer mig jo
ligelevende for hans Musik; jeg
tror bestemt, at han var blevet en
stor Komponist, hvis han i sin Tid
havde fået Lov at følge sit Gudsings-
Raad; dekke er og bliver hans Liers
store og første Skuffelse — det der
nok har bidraget til at gøre ham langt
ældre end sin 23 År. (ikke sandt, han
gjør et langt ældre Indtryk?)

Men de skilte blot hørt, hvilke deilige
Ting han trods alt har fået lavet
— især nogle henrivende Melodier
til Sange. Når han engang får lidt

2/
mere Ro vil han sætte nogle af mine Værk i
Musik, vi skal vi prøve at indgi noget.
Som De måske hørte, har han fleje Tang
som Student accompagneret ^{Hjarsell} ~~Hjarsell~~
(for en aften fik han 100 R!) som siger, at
næst efter Penhammer ved han ingen,
der accompagnerer ham så godt!
Det er en utvunnet Helling i Sverige at
være Forskmand og den bliver stadig
bedre; derinde er Daren jo velhavende
(17000 årlig) og har Lids Beford som
enskede og største Lids formål - sætter
stadig Tunge ind til ham og er i alle Viader
alders mageløs med Lid, for hvem han
virkelig leues og ånder; når jeg ser det
dette undre det mig kun, at samme
Der havde Gjerke til at sætte sig ind
den Musik, som han vidste var Spuens
et og alt. Men det er jo gjort i den bedste
Menning. Fra "Tant Smedberg" har jeg fået

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

flere lange, lange Breve, og fra "Færber
John" fik jeg et ualmindigt stort Brev med
Omnia-brevet, som alle Arkiver og hvor han
siger til mig, medens jeg skal sige
"Færber" og ender med mig begge
indtrængende til at besøge dem, end
skriver, at de dapper om at lovpriise
mig i deres Breve til ham og at de
begge er, allerede fortjente. De ser altså
at jeg i den Familie er meget bedre
anset end end jeg nogen Tinde var det
i Alfers, og det kan naturligvis
kun glæde mig. De vil vist skal jeg ikke
genet bid. De jeg begynder rigtig nok
med mig selv og mine egne Sager i
dette Brev, end mig blot ender blyder
at både De og ^{der} fjerne - og ender - Løge og
Angisleren med om bid, dette sidste
har den praktiske Betydning, at bid
dog gerne skilte kunne besøge mig, så

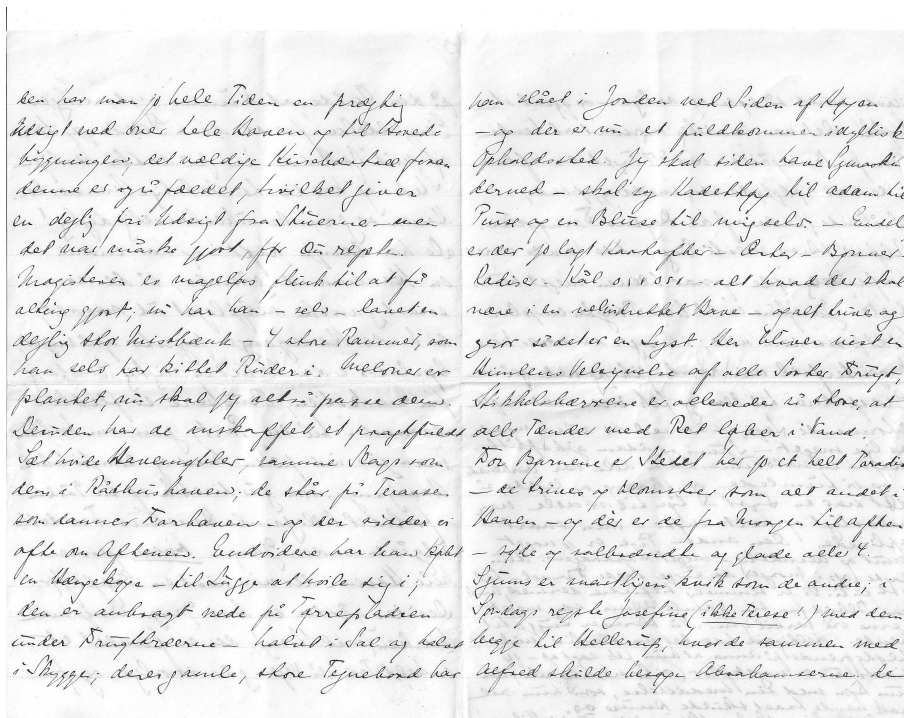
kan en sjelden Gang rejse og t. p.
de synes i det hele taget at være
i den Vildfarelse, at de hverken er
stor Kæmpehjedsfølelse imellem
og Spøst, men end, de kan langt
skrive det samme til os alle, og
skal hverandre sig end, at den end
Sensationer absolut ikke er nogen
Kæmpehjedsfølelse for de andre. F. d. l.
den Telegrammet fra Marianne, og
det er jo ikke videne mor som det
- det skal efter seke jo som hylper,
i de er i i Trinken skrevet i den
spændt som for. Men godt at de
Mærke ^(id. p.) rejser, men har de også læst
Hjælper nok om. Det det var kunde
og ender næsten indt godt for Marianne
- faktisk er det i bid ind for hende.
Men hvilken Lykke at hun har den
dejlige Pude! for hun er da det mest

bedårende man kan tænke sig! det var et
helt Saun for os alle, da hin i Spræng
drag af Sked med pinge; de tilbage=
blevne Børn spørger stadig efter hende
— Her i Tørnehave (er det ikke et
jagt Saun!) slår Sagerne tildeles
til, at Magistraten og Løjde rejste i
Tirsdags; han for en Uæned
til Holland, Tyrolland og Schweiz,
Løjde for 10 dage — over til pinge.
Dele på Grund af en hel Del Urapport
og Uansættelse, men hin er helt
frisk og glad ind, da hin i Mørke drag
af Sked, i det vil nok hjælpe. Derover
mår hin og i mindre til Saunet
af Magistraten — når hin kommer
Lillage vil det nok mærke hårdt.
Men i har 14 10 mærket hin — og
Bauerkyrrelsen fra sin af og til Løjde
Sommerferie; 14 er meget glad over

3/
på den Viide, at kunne yde sig en
Gengældelse for al den Gæde, som
af mit Ophold her på dette hellige
Sted og hos de så elskelige mennesker
Haven er ganske ubeskrivelig dejlig!
De har længe haft - og har endnu
en Havemand gående, så der er
snart ganske velplejet ind overalt;
de brede Havegange prydes og smukt,
Opleder i det Land en rigtig Frugtning
for Markstien, Buskene er flittet
sammen til en Part, gennem hvilke
man går ind på en bred og komfortabel
Havegang, som går direkte op til Gården
- forbi det lille gamle Haveris. Fra dette
indgår en anden Gang - hvers igennem
hele Haven - der var vist en Træst for!
Desuden går der en bred Gang langs med
Marken (med Stien); der er fældet et
uklemt Træ, så Vejen går skovlige, og fra

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

havde været så søde og artige - og gjort stor
Lytte. Det var uendelig morsomt at hende
dem på Banepæden ved 57 Taget om Aftenen
- de var rødglødende, sveddryppende,
strålende glade af al Dagens Fornyelse.
Alfred skrev velcke Dag, at de havde været
forfærdelig søde og var bleven meget beun-
dret. - Josefine er et lille Pragkesemplar
til at passe dem alle; i Morges da vores bare
Magikerfalk var rejs, fik jeg ved på
Grasplænen til dem og fik iscenesat nogle
skønne Løse, hvorved vi alle 6 mæde
at lye meget - Istant og Adam gik splitbrø-
nede en halv Times tid - alle var bærkede
- og vi kumlede og sprang og legde i
det var en Lyst I lye til vi alle var
halvstøbt og helt mæde - men svært
aflyvede. Den anden Pige er jo noget
kunt og uendelig - meget i opdraget. Hun
sagde op: i Morges da Løge sagde Daniel - til
1ste juli. Vi er temmelig tilfredse dermed, kun
hvor Tilbud fra hin gamle Anna, som meget
gerne vil berholde. Nu skriver Løge til
hende. Kelligvis har det uventede misbet
blev gørende på Anna, at hun fik sagt op - 14
syndes hun er noget flod (vi lo nemlig ad, da
hun kom med sin meddelelse, som hun vel
nok havde hørt skænde Piuso os.
Efter Piuso skolely skrive igen. Tivinde Milner!
den sidste